

כנס אלי הורביץ לכלכלה וחברה

בצל המלחמה || 2024

22-21 במאי

סיכום מושב שיתוף פעולה אזורי כמנוף לשגשוג ויציבות יו"ר המושב: ד"ר ג'סי פרס

ד"ר ג'סי פרס, סגן נשיא לאסטרטגיה, המכון הישראלי לדמוקרטיה:

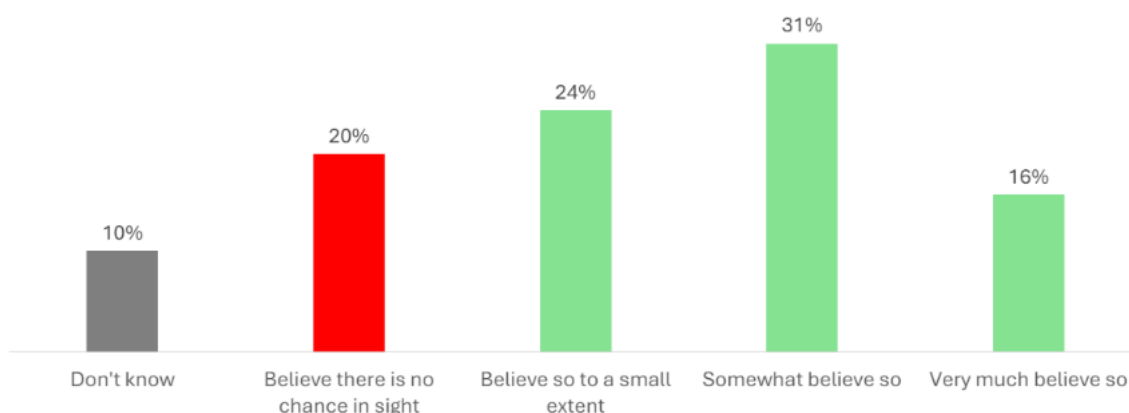
אחת ההתפתחויות החיוביות של השנים האחרונות היא האינטגרציה של ישראל עם מדינות האזור. הסכמי אברהם והמאמצים המשותפים של מדינות האזור לעצור את מתקפת הטיילים האיראנית מהווים הוכחה שקיים פוטנציאל לשיתופי פעולה אזוריים.

כיום ידוע לנו כי אחת ממטרותיהן של איראן וחמאס בשביעי באוקטובר ובאירועים שלאחר מכן הייתה לערער את הנורמליזציה של ישראל עם מדינות האזור ולפגוע בשיתופי פעולה שהחלו להתבסס. עם זאת, בפאנל זה ישתתפו יזמים, דיפלומטים, משקיעים וגורמים נוספים המבקשים להדגיש כי שיתופי פעולה כלכליים יכולים לגבור על הכוחות ההרסניים של הקיצוניות הדתית.

אחד התחומים המשותפים לישראל ולמדינות האזור הוא האקלים, מה שהופך אותו לתחום פורה ליצירת שיתופי פעולה. אמנם מצב האקלים מחמיר, אך לישראל יש את היכולות והטכנולוגיות לסייע ולשפר את המצב. בנוסף, מסקר שערכנו לאחר השביעי באוקטובר עולה כי רוב הציבור בישראל (71%) סבור שיש סיכוי לשיתוף פעולה אזורי.

71% of Israelis believe there is a chance for regional cooperation

To what extent do you believe there is a chance for economic and political cooperation between Israel and Middle East countries and countries across the region?

Source: Israel Democracy Institute Survey conducted May 2024 among a representative sample of 757 respondents

המכון הישראלי לדמוקרטיה STARTUP NATION CENTRAL ECOPEACE MIDDLE EAST

כנס אלי הורביץ לכלכלה וחברה

בצל המלחמה || 2024

21-22 במאי

ד"ר איל חולתא, יועץ המכון הישראלי לדמוקרטיה לפרויקט השת"פ האזורי וראש המל"ל לשעבר:

התחלנו את פרויקט שיתוף הפעולה בקיץ 2023, ומאז מדינת ישראל והאזור עברו אירועים רבים. בעידן שבו האמצעים התקשורתיים מפלגים, קשה לדעת מה היא המציאות, אך חשוב להבין את האפשרויות הקיימות ליצירת שיתופי פעולה אזוריים. אחד הדברים המפתיעים שראינו הוא שמנהיגי האזור תומכים בנו בנושאים רבים וזאת על אף שהעם שלהם אינו תומך בנו. התקשורת והפלטפורמות החברתיות הובילו את הציבור באזור ובעולם לתפוס עמדה המתנגדת לנו. דבר זה מהווה איום על הלגיטימיות של ישראל להתקיים ולהגן על עצמה.

אני סבור כי יש מסבר סיבות לכך שמנהיגים במדינות מזרח התיכון פחות לוחצים עלינו ממנהיגי המדינות המערביות. ראשית, מדינות האזור מבינות את הסיכון של קיצוניות דתית, שכן הם היו עדים להשלכות ההרסניות של עלייתם של ארגוני דת קיצוניים כמו דאעש ואל-קאעידה. כמו כן, GCC, מועצת שיתוף הפעולה של מדינות המפרץ, הוציאו מסמך המפרט את החזון הביטחוני שלהם, בו הם קוראים להפסקת התמיכה הכלכלית בארגוני טרור. אמנם במסמך הם לא גינו את איראן באופן מפורש, אך הם גינו את הפעולות שאיראן מבצעת. בנוסף, ישראל לא צוינה במסמך ולא עלתה ביקורת על המלחמה בעזה. לעומת זאת, הם כן קראו לקידום "יוזמת השלום הערבית"¹ כשסעודיה, בחרין, איחוד האמירויות ועוד מדינות חתמו על המסמך.

שנית, מדינות האזור הבינו שיש יותר סיכוי להגיע לשגשוג כלכלי במדינתן אם ישראל וארצות הברית משתפות איתן פעולה. אמנם מאז המלחמה אנו רואים ירידה במסחר בין ישראל למדינות ערב, אך הוא לא הופסק. לצערנו, חמאס ואיראן הצליחו לעכב את ביסוס הקשרים הכלכליים עם מדינות האזור, אך אני סבור כי מדובר בעיכוב זמני. עם זאת, הממשלה הנוכחית גם מקשה על יצירת שיתופי הפעולה.

שלישית, על אף שהמתקפה האיראנית הייתה מתקפה שהאזור עוד לא ראה כמותה, ישראל הצליחה להגן על עצמה בזכות מערכת הביטחון היעילה שלה ובזכות הקואליציה הביטחונית. מדינות האזור ראו זאת ורצו שגם להם תהיה הגנה כזו. חשוב לציין, שהאינטרס שלהן להיות

¹ יוזמת השלום הערבית היא תוכנית מדינית של הליגה הערבית לסיומו של הסכסוך הישראלי-ערבי

כנס אלי הורביץ לכלכלה וחברה

בצל המלחמה || 2024

22-21 במאי

בצד שלנו אינו סותר את הרצון שלהן שהמלחמה בעזה תיגמר. כדי לבסס שיתופי פעולה אזוריים, יש לדון בנושא הפלסטיני. הפתרון ייקח זמן, והאנשים שאני בקשר איתם מודעים לכך. לסיכום, אנחנו נגיע לשלב בו נצטרך להחליט האם לבדד את עצמנו ממדינות האזור בשביל לבסס ביטחון או להתמודד עם האתגרים וליצור שיתופי פעולה. אני בוחר באפשרות השנייה.

כנס אלי הורביץ לכלכלה וחברה

בצל המלחמה || 2024

21-22 במאי

ד"ר פרס:

פרויקט "שיתוף פעולה אזורי בנושאי אקלים", הוא פרויקט משותף של המכון הישראלי לדמוקרטיה, Startup Nation Central ואקופיס מזה"ת. הפרויקט הושק לפני שנה במטרה לזהות הזדמנויות לשיתופי פעולה בתחום החדשנות האקלימית בין ישראל למדינות נבחרות במזרח התיכון ובצפון אפריקה ולגבש המלצות שיסייעו לבסס מדיניות שתעודד שיתוף פעולה כאלו. במסגרת הפרויקט, הוקם צוות עבודה מקיף שכלל מומחים מהמגזר העסקי, הציבורי והממשלתי.

יריב בכר, VP strategic alliances, Startup Nation Central:

לפני שנה, כשהתחלנו את הפרויקט, דנו בחשיבותם של שיתופי הפעולה האזוריים. אף על פי שהמציאות בישראל השתנתה בשנה האחרונה, חשיבות הפרויקט רק התחזקה. שיתוף פעולה אזורי, המבוסס על יזמות וחדשנות שישראל מביאה לשולחן, נמצא כחלק מרכזי במה שישראל יכולה להביא לאזור. כמו כן, מדינות האזור הביעו עניין בשיתוף פעולה עם ישראל ובקבלת גישה לטכנולוגיות הישראליות. לפני השביעי באוקטובר הצלחנו ליצור מספר שיתופי פעולה, ולאחר האירועים אנו ממשיכים לשמור על קשרים אלה. אני שמח לעדכן כי הפעילות שלנו נמשכת, עם משלחות בדובאי ובמרוקו, ואנו בשיח עם השותפים שלנו כדי להמשיך ולחזק את הקשרים הללו. אחד התפקידים החשובים של ארגון כמו SNC הוא לטפח ולאפשר שיתופי פעולה. חשוב לציין ששיתוף הפעולה האזורי מתבצע גם בעזרת ארצות הברית. דוגמה לכך היא הכנס שקיימנו לפני חודשיים בושינגטון DC, שבו אחד הנושאים המרכזיים שדנו בהם היה שיתוף פעולה אזורי בתחום האקלים. לפיכך, השיתוף פעולה עם ארצות הברית הוא חיוני. המסקנות וההמלצות שיעלו כאן הן רק ההתחלה, ואנו שואפים להפוך אותן למציאות.

ד"ר פרס:

אני רוצה להודות לאנדראה פונטירולי, סגן שגריר האיחוד האירופי שהצטרף לפאנל, ולציין שהשאיפה שלנו הייתה שבפאנל הזה ישתתפו עוד שגרירים ממדינות האזור אך עקב המצב הם החליטו שלא להצטרף.

כנס אלי הורביץ לכלכלה וחברה

בצל המלחמה || 2024

21-22 במאי

גדעון ברומברג, מנכ"ל אקופיס ישראל:

אנחנו שמחים להיות שותפים בפרויקט הזה. אקופיס הוא דוגמה מצוינת לשיתוף פעולה אזורי, שכן הוא ארגון פלסטיני, ירדני וישראלי שממשיך לעבוד יחד כבר 30 שנה. מצב האקלים מחמיר ולכן אנחנו עובדים ללא הרף, מתוך ההבנה שהעבודה הזו הכרחית לכל המדינות באזור. אקופיס השיקה דו"ח הקורא ליוזמת "גרין-בלו-דיל" במזרח התיכון, לקידום ביטחון האקלים והשלום האזורי. הדו"ח היווה בסיס לפרויקטים משמעותיים כמו פרויקט "Prosperity", הכולל רכישת חשמל ירוק מירדן ומכירת מים לירדן, שנחתם על ידי ישראל, ירדן ואיחוד האמירויות. בנוסף, ההסכם לשיקום נהר הירדן שנחתם על ידי ישראל וירדן. אקופיס לומדת ונעזרת בשותפים במזרח התיכון, אך אנו צריכים להבין כיצד יוצרים שיתופי פעולה אזוריים כמו שהאיחוד האירופי עשה. לכן, אני רוצה לשאול את אנדראה פונטירולי על התנאים ההכרחיים לקידום שיתוף פעולה באזור שלנו.

כנס אלי הורביץ לכלכלה וחברה

בצל המלחמה || 2024

21-22 במאי

המכון הישראלי
לדמוקרטיה

אנדראה פונטירולי, סגן שגריר האיחוד האירופי:

לפני שאני מגיב אני רוצה להדגיש שהאיחוד האירופאי מגנה את המתקפה של חמאס וקורא להחזרת החטופים, כמו כן, האיחוד קורא להפסקת אש בעזה.

הסכמי אברהם והנורמליזציה עם מדינות האזור מהווים הזדמנות ליצירת שיתופי פעולה, ולמרות אירועי השביעי באוקטובר, ההזדמנות הזו עדיין קיימת. אנחנו ואנשים רבים ממשיכים לעבוד כדי לבסס את שיתופי הפעולה מתוך הבנה שהם יכולים להוביל לשלום ויציבות באזור. בדומה למצב הביטחוני בישראל, האיחוד האירופי התבסס לאחר שתי מלחמות עולם, באמצעות שיתוף פעולה כלכלי שהביא לשלום. מכאן, התנאים הנחוצים ליצירת שיתוף פעולה הם הפסקת אש, ולאחר מכן קידום מהלכים פוליטיים כמו פתרון שתי המדינות שיאפשר לפלסטינים לבסס מעמד פוליטי.

עקב הסכמי הנורמליזציה השגרירות התחילה לקדם מספר יוזמות לשיתופי פעולה אזוריים. לדוגמה, השגרירות ערכה סדנאות בנושא האקלים שכללו מומחים מישראל, ירדן, פלסטין ועוד. כמו כן, לפני השביעי באוקטובר, ביססנו יוזמה חדשה לקידום שיתופי פעולה בין המדינות באזור, ובפרט בין ישראל למדינות אלו, הקצבנו לכך 10 מיליון יורו. השגרירות מעודדת את ישראל להמשיך וליצור שיתופי פעולה אזוריים.

אמנם זה מרגיש מוזר לדון על שיתופי פעולה במצב הנוכחי, אך האיחוד האירופי וגופים כמו אקופיס ממשיכים לפעול למרות הקשיים. אני אופטימי ומאמין שהדיאלוג בין ישראל למדינות האזור יכול להתקיים. לאחרונה, בנק ההשקעות האירופי השקיע 650 מיליון יורו בפרויקטים ירוקים כמו הקו הירוק בתל אביב. השגרירות מוכנה לתמוך ביוזמות נוספות במטרה לקדם שיתוף פעולה אזורי, אך המצב הפוליטי צריך להתאים.

כנס אלי הורביץ לכלכלה וחברה

בצל המלחמה || 2024

21-22 במאי

גדעון ברומברג:

אחד הדברים שניתן ללמוד מהאיחוד האירופי הוא שלאחר מלחמת העולם השנייה, המשאבים שאיחדו אותם היו פחם וברזל. באזור שלנו ניתן להשתמש במשאבים של הים והשמש כדי ליצור שיתוף פעולה דומה. בעוד שבאירופה מחזיקים בגרין-דיל, בישראל מנסים לבסס גרין-בלו-דיל הכולל את ישראל, פלסטין, ירדן ועוד מדינות. בנוסף, ישנו שיתוף פעולה חדש בשם IMEC², המאגד את הודו, מזרח התיכון, אירופה וארצות הברית. אני רוצה לשאול כיצד הפרויקטים האלו עשויים להוביל לשיתוף פעולה.

פונטירולי:

כחלק מהמאבק במשבר האקלים, האיחוד האירופי יצא במספר יוזמות כגון הגרין-דיל. המטרה של הגרין-דיל היא לאפס את פליטות גזי החממה עד שנת 2050. מאחר שנושא האקלים הוא גלובלי, האיחוד האירופי לא יכול להתמודד עם זה לבדו ולכן חייב לבסס שיתוף פעולה עם גופים בינלאומיים, ולכן אנו פועלים עם גופים באזור המזרח התיכון.

אם נסתכל על העתיד, אפשר לבסס באזור הזה מערכות תחבורה ואנרגיה אזוריות, מה שייצור אינטרס למדינות לשתף פעולה, בדיוק כמו באירופה. זה לא משאיר ברירה אלא לשתף פעולה, שכן השיתוף הזה יוביל לפיתוח כלכלי, יציבות ושלוש באזור. באמצעות פרויקטים משותפים כמו הגרין-בלו-דיל, הכולל את ישראל, פלסטין, ירדן ומדינות נוספות, ואפילו יוזמות כמו IMEC, המאחדת את הודו, המזרח התיכון, אירופה וארצות הברית, ניתן ליצור תשתיות משותפות ולחזק את הקשרים הכלכליים והפוליטיים בין המדינות.

² India-Middle East-Europe Economic Corridor

כנס אלי הורביץ לכלכלה וחברה

בצל המלחמה || 2024

21-22 במאי

דוד שורמן, חוקר, המכון הישראלי לדמוקרטיה:

בחלק מהפריקט, נעזרנו בספרות הקיימת אך גם קיימנו שיחות עם מספר רב של מומחים מהמגזר העסקי, הציבורי והממשלתי. מהשיחות עלה כי אחד החסמים ליצירת שיתוף פעולה הוא הפער בין התרבות העסקית של ישראל לבין מדינות האזור. התרבות העסקית בישראל מאופיינת ביזמות ובחדשנות של חברות הפועלות במחזורים קצרים, בקצב מהיר ולעיתים תוך קיצורי דרך בשרשרת ההיררכית. לעומת זאת, התרבות העסקית במדינות האזור מתמקדת במיזמים גדולים הדורשים השקעות גדולות והתמורה מגיעה בטווח הארוך. בנוסף, במדינות האזור קיימת רתיעה מסיכונים, ויש חשיבות גבוהה להיררכיה.

במטרה לגשר על הפער הזה, סברנו שפתרון יעיל יהיה לבסס מודל של גוף שלישי, ישות שתתווך בין חברות הסטארט-אפ הישראליות לבין גורמים רלוונטיים במדינות האזור. ישות זו יכולה להתממש באמצעות:

- **מפתחי פרויקטים ישראליים** בעלי ניסיון וידע בתחום החדשנות הישראלית, היכולים לגשר בין הטכנולוגיות בישראל לבין הצרכים הייחודיים של מדינות המזרח התיכון וצפון אפריקה.
- **אינטגרציה של פתרונות חדשניים.** גורמים שיוכלו לזהות שיתופי פעולה פוטנציאליים בין מספר חברות סטארט-אפ ישראליות בתחומים שונים ויוכלו לבסס שיתוף פעולה ביניהם.
- **קרנות הון סיכון** היכולות להבטיח מימון ממוסדות פיננסיים גדולים לשם השקעה בסטארט-אפים עם סיכון גבוה בישראל.
- **תאגידי סטארט-אפים ישראליים.** סטארט-אפים אשר צברו ניסיון ביצירת שיתוף פעולה עם מדינות מזה"ת וצפון אפריקה יכולים לשמש כמנטורים לחברות סטארט-אפ צעירות יותר.
- **הצעת "חבילות חדשנות" למפתחים** הפועלים במדינות באזור שיכללו פתרונות ישראליים רלוונטיים בתחומים שונים, כגון מים, אנרגיה, חקלאות ועוד.

כנס אלי הורביץ לכלכלה וחברה

בצל המלחמה || 2024

21-22 במאי

1. Bridging structural gaps between business cultures

Structural and cultural practices in business differ between Israel and MENA countries, in relation to scale, risk, innovation, and more.

Key Insights

- Israel as the 'Startup Nation' nurtures an innovation-based business culture
- Other MENA countries are traditionally more organized around large-scale projects
- This culture gap challenges collaboration on multiple levels (institutional, relational, etc.)

Recommendations

- In parallel to direct collaboration efforts, third parties have a role to play in bridging the culture gap
- Those can be: Israeli & global project developers, solutions integrators, venture capitals funds, or consortia of startups and local corporates.

כנס אלי הורביץ לכלכלה וחברה

בצל המלחמה || 2024

22-21 במאי

גיל שאקי, מייסד, InnoValue ; CGO, Capital Nature :

יש פער משמעותי בין התרבות העסקית של ישראל ומדינות האזור במיוחד בתחום האקלים. לכן, לקרנות הון סיכון יש תפקיד קריטי בגישור הפער הזה. הקרנות יכולות להבין את הצרכים של השחקנים העיקריים בשווקים ולנתח את האתגרים הניצבים בפני פרויקטים גדולים, בכך הן יוכלו לספק תמיכה כלכלית לחברות. כמו כן, באמצעות הוספת גוף כלכלי כמו קרנות הון סיכון, ניתן לגשר על הפערים בשיח העסקי בין כל השחקנים, ומאפשר לעסקים להתמקד בחדשנות ובפיתוח במקום בבירוקרטיה ובפוליטיקה.

בנוסף, הסבירות ששיתוף פעולה יניב פרי היא נמוכה בהרבה אם הצדדים לא מקבלים תמיכה ממשלתית. לכן, יש חשיבות מכרעת למעורבות ממשלתית כדי שהשחקנים בשוק יוכלו להשתתף במשחק. חשוב להדגיש שהממשלה יכולה גם להוות מכשול בירוקרטי ליצירת שיתופי פעולה. יש לוודא שזה לא יקרה, אלא שהממשלה תקל על שיתופי הפעולה, ובכך תאפשר לשוק הפרטי לפרוח. באמצעות תמיכה מצד הקרנות והממשלה יחדיו, ניתן יהיה להבטיח ששיתופי הפעולה בתחום האקלים יובילו לפיתוחים משמעותיים ויציבים.

כנס אלי הורביץ לכלכלה וחברה

בצל המלחמה || 2024

21-22 במאי

גארי סולימאן, מנהל תחום אתגרים גלובליים - אקלים, Startup Nation Central:

מאחר שהנורמליזציה עם מדינות הסכמי אברהם התרחשה בשנים האחרונות, השווקים ברוב המדינות באזור מהווים טריטוריה חדשה עבור חברות ישראליות. לפיכך, ניצבים בפני מיזמים המבקשים להיכנס לשווקים אלו אתגרים ייחודיים, ועליהם להבין מיהם בעלי העניין העיקריים, מהם האינטרסים שלהם ומהו היקף הפעילות שלהם.

המסקנה שעלתה היא הצורך במיפוי מקיף של בעלי העניין והקלת הגישה אליהם. כחלק מהפרויקט, נפרסם דו"ח אשר יאגד בתוכו תיאור מקיף של אסטרטגיות האקלים הלאומיות של כל מדינה וניתוח של הגורמים המרכזיים הפועלים בתחומי האקלים, תוך הדגשת סמכויותיהם והאינטרסים של כל גורם. הדו"ח יונגש באמצעים מגוונים, לדוגמה, דרך סדרת וובינרים ייעודיים ופלטפורמה מקוונת ייעודית שתשמש כמרכז מידע זמין.

בנוסף, מהשיחות עלה הצורך לעודד את הממשלה לחתום על הסכמים בין משרדי ממשלה רלוונטיים מישראל וממדינות האזור במטרה להקל על קשרים בשוק הפרטי. כמו כן, מצאנו שיש חשיבות לקבלת סיוע מארגונים בינלאומיים, שכן הם בעלי ידע וניסיון בתחום שיתוף הפעולה הבינלאומי. שיתופי פעולה עם ארגונים אלו יכולים להוביל לביסוס פרויקטים משמעותיים ולקידום יעדים משותפים בתחום האקלים.

על ידי נקיטת צעדים אלו, ניתן יהיה לגשר על הפערים התרבותיים והעסקיים, ולהבטיח שיתוף פעולה יעיל ופורה שיתרום לפיתוח כלכלי ולשמירה על הסביבה באזור כולו.

2. Market access strategies

Mapping key climate stakeholders and facilitating access to them

Key Insights

Successful market penetration requires thorough mapping that includes:

- Understanding the national vision and prioritized challenges
- Identifying the key entities (regulators, distributors, corporates, etc.)
- Understanding their objectives and range of action
- Engaging with them

Recommendations

- Market mapping and access should be facilitated through reports, online platforms, webinars & more
- Addressing the specific objective of the counterpart (local employment, ecosystem development, etc.) is key
- G2G framing agreements are extremely useful to open the door for B2B deals
- International organizations (development banks, think tanks, etc.) often are a key stakeholder for financing, access facilitation etc.

כנס אלי הורביץ לכלכלה וחברה

בצל המלחמה || 2024

21-22 במאי

רותם ארד, H2Pro, CBO, חבר בצוות יזמי האקלים:

H2Pro הוא סטארט-אפ ישראלי בן יותר מ-5 שנים שהתחיל בטכניון, קיבלנו השקעות מקרנות רבות והצלחנו לגייס מעל 100 מיליון דולר. מטרת הסטארט-אפ היא להביא טכנולוגיה שתהפוך את השימוש במימן ירוק למשהו יותר יעיל וכלכלי. מימן ירוק זה גז הנמצא במים באמצעותו ניתן ליצר אנרגיה ללא פליטות.

החלטנו לבסס את הפעילות שלנו במזרח התיכון בשל הפוטנציאל של יצור מימן ירוק בממדים משמעותיים באזור זה. **מרוקו** מתאפיינת ב- "Capacity factor" יוצא דופן, המאפשר ניצול מקסימלי של רוח ושמש לייצור מימן ירוק. **בסעודיה**, פרויקט NEOM - עיר ירוקה עתידית - קיבל מימון של שמונה מיליארד דולר מהבנקים וייתכן שבעתיד העיר תתחבר לישראל. **מצרים** היא חלוצה בתחום ייצור המימן הירוק, ואיחוד האמירויות הקימה את IRENA.³ בנוסף, בשל המיקום הגאוגרפי של ישראל היא יכולה לשמש כגשר לאירופה.

הצלחנו להיכנס לשווקים האזוריים בזכות החברות בארגון DII (גוף המאגד מעל 100 חברות ומתמקד באנרגיה ירוקה עם דגש על מימן), אשר אפשרה לנו ליצור קשרים משמעותיים. לדוגמא, בכנס COP27 חתמנו על הסכם עם מרוקו.

כפי שגארי צ'יין, קיימים אתגרים רבים בעבודה באזור, במיוחד בשבעת החודשים האחרונים. עם זאת, אנו מאמינים שהפוטנציאל האזורי שווה את המאמץ ונמשיך לפעול כדי לממש אותו. המזרח התיכון מציע הזדמנויות רבות לשיתוף פעולה בתחומי האנרגיה המתחדשת והמימן הירוק.

³ International Renewable Energy Agency

כנס אלי הורביץ לכלכלה וחברה

בצל המלחמה || 2024

21-22 במאי

כרמית אורון, מנכ"לית Salicrop וחברה בצוות יזמי האקלים:

ב-Salicrop המשימה שלנו היא לפתח וליישם פתרונות חקלאיים חדשניים שמגבירים את היבול ומקדמים חקלאות בת קיימא. אנו מטפלים בזרעים לפני שתילתם, כדי להתאים אותם לתנאי האקלים המשתנים. כיום, עקב משבר האקלים, כ-30%-50% מהיבול נהרס מדי שנה. לכן, אנו פועלים כדי שהזרעים יהיו עמידים יותר לתנאים הקשים הללו.

אנו משתפים פעולה עם חקלאים ישראלים הפועלים במדבר. תנאי החקלאות בישראל דומים במובנים רבים לתנאים של מדינות האזור, מה שהופך את הטכנולוגיות שלנו לרלוונטיות גם עבורן, אנו פועלים בשבע מדינות שונות. עד שהחקלאים יהיו מוכנים לרכוש ולהשתמש בזרעים אלו, נדרשות לפחות שלוש עונות גידול, ולכן התהליך לוקח זמן רב. על כן, תמיכה ממקורות שונים היא הכרחית להצלחתנו. המימון שאנו מקבלים מהממשלה ומהציבור חיוני להמשך הפעילות שלנו, כמו גם חברות סטארט-אפ נוספות בתחום זקוקות למימון כדי להתקיים.

כנס אלי הורביץ לכלכלה וחברה

בצל המלחמה || 2024

21-22 במאי

פגג גוטדינר, רכז קשרי ממשל, אקופיס מזה"ת:

במהלך העבודה על הדו"ח, הבחנו שלמרות של ישראל יש תוכניות פעולה הקשורות לאקלים בנושאים ספציפיים, התוכניות לא כוללות אסטרטגיה לבניית שיתוף פעולה אזורי. כמו כן, זיהינו שלתחומים: ייצור מימן והובלתו, ביטחון תזונתי, וטכנולוגיות חקלאיות, יש את הפוטנציאל הגבוה ביותר ליצור שיתופי פעולה אזוריים. לכן, הצענו להתמקד ביצירת מדיניות לשיתופי פעולה בתחומים אלו.

נקודה נוספת שעלתה היא שכאשר חברות גדולות במדינות האזור עושות בדיקת היתכנות לשיתופי פעולה, במטרה למזער סיכונים, הן מחפשות מיזמים הנתמכים בממשלה. למרות זאת, ממשלת ישראל נמנעת מלתעדף מיזמים. לכן, אנו סבורים, שהממשלה צריכה לספק תמיכה רחבה יותר, במיוחד לסטארט-אפים, כדי להגדיל את היקף פעילותם ולהפוך אותם לרלוונטיים למדינות האזור.

בנוסף, מאחר שקשה להשיג פיילוטים מקומיים עבור חברות ישראליות בשל מכשולים רגולטוריים, המלצנו על הקמת אתרי הפעלה ניסיונית (beta sites) דו-צדדיים ולאחר מכן רב-צדדיים עם מדינות האזור. כמו כן, הצענו להקים מעבדות לאומיות המצוידות בציוד חדשני המיועד לסטארט-אפים ישראליים, במטרה לטפח חדשנות, להפחית עלויות, לזרז תהליכים ולמשוך מדענים מרחבי העולם. באמצעות צעדים אלו, ניתן לקדם את שיתופי הפעולה האזוריים ולהבטיח את הצלחתם לאורך זמן.

3. Government Focus and Assets Allocation

Aligning Israeli governmental strategy and assets deployment with regional climate needs.

Key Insights

- Though some national strategies exist (hydrogen, agrovoltaic), they are not integrated into regional strategies
- Certain sectors have high potential for regional collaboration: clean hydrogen, food security (agri-tech, food tech), waste-to-X technologies

Recommendations

- Prioritize the high-potential sectors and adopt a regional collaboration strategy for those sectors.
- Offer the possibility of a public endorsement of a private company
- Allocate national resources to the prioritized high potential sectors
- Coordinate bilateral pilot sites for innovative solutions

כנס אלי הורביץ לכלכלה וחברה

בצל המלחמה || 2024

21-22 במאי

השגרירה יעל רביע צדוק, סמנכ"לית כלכלה, משרד החוץ:

כשמסתכלים על מה מעסיק את העולם, ניתן לראות שמשבר האקלים הוא אחד התחומים המרכזיים. בעיית האקלים מובילה לפגיעה בביטחון מזון ומים, וגם אם הפגיעה היא אזורית, ההשלכות שלה הן גלובליות. דוגמה לכך היא המלחמה בסוריה, שהובילה להגירה מסיבית למדינות אירופה. לכן, הנושא חייב להיות על סדר היום הבינלאומי, ואני מצפה לראות גורמים בינלאומיים ואזוריים פועלים למען המטרה הזו.

לישראל יש הזדמנות להיות שחקן בינלאומי בתחום זה שכן בישראל יש יותר מ-800 סטארט-אפים העוסקים בתחום האקלים. עלינו לעודד שיתופי פעולה ולשתף את המידע שיש ברשותנו. המשרד רואה בתחום האקלים הזדמנות לדון בנושאים דיפלומטיים, וגם להפך, הוא רואה בנושאים דיפלומטיים הזדמנות להיות מנוע צמיחה לכלכלת ישראל.

במהלך השנים האחרונות המשרד פיתח מספר מסגרות ליצירת שיתוף פעולה, ניתן לראות לדוגמה את פרויקט "Prosperity". כמו כן, המשרד רואה ב-COP פלטפורמה טובה להצגת הטכנולוגיה והמיזמים הישראליים. בשני הכנסים האחרונים של COP היו משלחות ישראליות עם יזמים מהמגזר הפרטי. בנוסף, יצרנו מספר מסגרות כמו קבוצת I2U2⁴, כאשר אחד הנושאים שעלו לדיון הוא יצירת מרכז להעברת מידע בנושאי שינויי האקלים. מלבד זאת, המשרד מקווה לראות את IMEC מצליחה, שכן היא יכולה להוות מפתח להתפתחות כלכלית והזדמנות לחבר את מדינות האזור לאירופה ואסיה.

כפי שצוין קודם, קשה להבין מי הם השחקנים העיקריים. על כן, המשרד שהוא חלק מרשת של שגרירויות, ישמח לעזור במיפוי, לייעץ ולחבר בין חברות ישראליות כפי שעשה עד כה.

לסיכום, מדיניות אקלים היא נושא מרכזי בתחומי הדיפלומטיה הישראלית. אנו רואים בה הזדמנות לבסס אסטרטגיה ליצירת ביטחון אזורי, עמידות אקלימית, צמיחה כלכלית והזדמנות למקם את ישראל כגורם בינלאומי המתמחה בתחום האקלים.

⁴ קבוצת מדינות הכוללת את הודו, ישראל, איחוד האמירויות הערביות וארצות הברית

כנס אלי הורביץ לכלכלה וחברה

בצל המלחמה || 2024

21-22 במאי

ד"ר פרס:

בהקשר של המסקנות שעלו בדו"ח, האם הממשלה תהיה מוכנה לתת תמיכה לחברות עסקיות אם זה יעזור להן להיכנס לשווקים בין לאומיים?

השגרירה רביע צדוק:

המשרד פתוח לבחון איך ניתן לעשות את זה, אם זה דרך גופים בין לאומיים או דרך אחרת.

כנס אלי הורביץ לכלכלה וחברה

בצל המלחמה || 2024

21-22 במאי

שרון חצור, סמנכ"לית תכנון, מדיניות ואסטרטגיה, משרד האנרגיה והתשתיות:

בתחום האנרגיה, בישראל כבר נעשו צעדים משמעותיים ליצירת שיתופי פעולה. לדוגמה, אנו מעבירים גז טבעי ומים לשכנותינו, ביססנו את פורום הגז של מזרח אגן הים התיכון, הקמנו חיבור חשמל דרך "מגשר אירו-אסיה", כבל חשמל תת-ימי שמחבר בין רשתות החשמל של יוון, ישראל וקפריסין, ובעתיד גם אירופה. יתר על כן, הסכמי אברהם פתחו הזדמנות לגיבוש חזון משותף שהוביל למימוש פרויקטים משמעותיים כמו פרויקט "Prosperity". אני מקווה שזה תחילתו של שיתוף פעולה משמעותי.

בשנים האחרונות עולות שאלות מהותיות בתחום האנרגיה, כמו כיצד להתאים את שוק האנרגיה למצב האקלים וכיצד לזרז תהליכי ייצור באנרגיה ירוקה. בהקשר זה, המשרד בוחן מקורות אנרגיה חלופיים כגון מימן ירוק, שניתן לייצר בצורה יעילה במדינות אסיה ואפריקה, ולאחר מכן להעביר לאירופה דרך ישראל. כך, לישראל יש הזדמנות להיות גשר מרכזי בתחום האנרגיה הירוקה.

בתחום יזמות האקלים, לישראל יש פוטנציאל להיות גורם מוביל. אנו יכולים לבנות מרכזי מחקר משותפים ולהתבסס על מימון בינלאומי. כדי להשיג זאת, יש לבסס תקציב ארוך טווח המיועד לאנרגיה ירוקה, כולל צעדים פוליטיים לקידום יזמות ואנרגיה ירוקה בישראל.

לסיכום, שיתוף פעולה אזורי מוצלח מחייב שיתוף פעולה מלא בין כל הגורמים בישראל. במקביל, עלינו לנצל את הפוטנציאל הגאוגרפי של ישראל לחבר בין המזרח למערב, לקדם חדשנות ויזמות בתחום האנרגיה והאקלים, ולבנות שיתופי פעולה אזוריים ובינלאומיים למען עתיד בר קיימא.